

Definitief verslag

Werkgroep #5 Hunkemöller-terrein – gemeente Hilversum – Tecta/Bijont

Teams – 30 maart 2021

Aanwezigen

- Bewoners: Dylan Dees, Ellen Pienink, Martin Triebels, Saskia Bons, Rudy Volkerink, (man van) Maaïke Willard, David Niemeijer, Pieter Meinema, Juliette Krotje, Theo Ideco (IFF) en Marco Schrijver
- Gemeente Hilversum: Gijs Savenije en Wim Voogt (stedenbouwkundig supervisor 1221)
- Tecta: Ruben van der Graaf, Ronald Kiel, Jeroen Meeuwissen en Norbert de la Rive Box
- BijOnt: Darinka Dieperink en Ard Pierink
- Buro Lubbers: Merijn de Veer
- de Architecten Cie: Andrija Matotan en Erik Vrieling
- Inbo: Mark Lebbink en Guido Wallagh

Bijlagen

1. Presentatie Martin Triebels
 2. Presentatie Wim Voogt
 3. Presentatie de Architecten Cie.
 4. Presentatie Buro Lubbers
-

Gemaakte afspraken

1. Gijs Savenije verkent bij het bestuur of meer fundamentele aanpassingen (verlagen parkeernorm, invoering eenrichtingsverkeer) bespreekbaar zijn.
 2. Gijs Savenije, Frances van Kooten, Rudy Volkerink en Martin Triebels bespreken of en hoe het verkeersonderzoek in het kader van aanpassing bestemmingsplan kan aansluiten op vragen en suggesties uit de buurt.
 3. Eric Vrieling of Andrija Matotan brengen de maquette naar de buurt. De locatie wordt afgestemd met Darinka Dieperink of Ard Pierik.
 4. Eric Frieling en Andrija Matotan voegen referenties aan hun recente ontwerpschets toe, zodat de beleving van het groen en de verhouding bebouwing – openbare ruimte ('op ooghoogte') beter over te brengen is.
 5. Guido Wallagh stelt een 'concept-bestellijst' om zo de onderwerpen/knoppen te benoemen die om richtinggevend uit- en afspraken moeten leiden, maar ook om te bezien waar in het tripartite-overleg (buurt – gemeente – eigenaar/ontwikkelaar) nu al overeenstemming over is, waar deze overeenstemming binnen bereikt ligt en waar nog geen overeenstemming over is.
 6. De volgende werkgroep-bijeenkomst zal gaan over de concept-bestellijst en de voorstellen van Buro Lubbers.
-

Concept-verslagen 27 januari en 9 maart

Indien de concept-verslagen van voorgaande werkgroep-bijeenkomsten (27 januari en 9 maart) nog aanleiding geven voor wijzigingen, dan wordt dit per mail doorgegeven aan Guido Wallagh.

1. Presentatie buurt op verkeer

Martin Triebels geeft aan dat, zoals afgesproken, er een technisch overleg geweest is met het bureau dat het verkeersonderzoek heeft verricht (Roelofs). Martin Roelofs presenteert een eigen onderzoek naar de autobewegingen en parkeerdruk, die hij vergelijkt met de onderzoeken van de bureaus GoudappelCoffeng en Roelofs. In het eigen onderzoek heeft Martin Roelofs niet alleen de ontwikkeling van het Hunkemöller-terrein, maar ook die van aanpalende ontwikkelingen (inclusief

verkeersbewegingen en parkeerdruk) betrokken. Op basis van het technisch overleg (mede in aanwezigheid van de gemeente Hilversum) en het eigen onderzoek, constateert Martin Roelofs dat:

- Er op delen van de Liebergerweg een te grote verkeers- en parkeerdruk komt
- Oplossingen hiervoor gevonden zouden kunnen worden in: verlaging parkeernorm en/of invoering eenrichtingsverkeer
- Hierover duidelijkheid gewenst is vanuit de gemeente Hilversum: staat de gemeente open voor verlaging parkeernorm en/of aanpassingen in verkeerscirculatie (bijvoorbeeld via eenrichtingsverkeer)?

Reactie gemeente

Gijs Savenije brengt in herinnering dat de gemeente in het kader van de actualisatie van het bestemmingsplan onder meer verkeersonderzoek laat verrichten. Gijs Savenije verkent of in de vraagstelling van dit onderzoek (aanvullende) vragen gesteld kunnen worden naar aanleiding van de suggesties van de buurt. Tevens verkent Gijs Savenije of de meer fundamentele vragen vanuit de buurt (parkeernormen, eenrichtingsverkeer) bespreekbaar zijn voor het bestuur. Hij geeft hierbij aan dat met name aanpassing van de verkeerstructuur ook op groter schaalniveau bezien zal moeten worden (voorkomen van waterbedeffecten). Tevens wordt aangegeven dat invoeren van eenrichtingsverkeer, met name in de jaren '80, veel discussie en kritiek opgeleverd heeft.

Reactie Rudy Volkerink en Martin Triebels

In aanvulling op wat Gijs Savenije verkent vragen Rudy en Martin de gemeente of het uitplaatsen van categorieën 3 en 4 bedrijvigheid mogelijk is. Juist deze categorieën hebben een negatieve impact op het woongenot.

Algemene reactie buurt

Martin Triebels geeft aan dat in de voorbespreking met buurtbewoners de algemene indruk is dat de voortschrijdende plannen van Tecta en de eerste reactie van de gemeente op de vragen/suggesties uit de buurt op het gebied van verkeer en parkeren eerder ongunstig dan gunstig voor de buurt zijn. Het lijkt erop dat er stappen de verkeerde kant op worden gemaakt door gemeente en ontwikkelaar en dit roept teleurstelling en frustratie op in de buurt. De knoppen die door de buurt voorgesteld zijn, lijken eerder averechts uit te pakken (hogere fsi, 'klomp beton als bebouwing', ingesloten groen in plaats van verbindend groen, toename verkeersdruk, toename parkeerdruk, groen dat geen functie voor de buurt heeft) dan positief voor de buurt. Zitten de knoppen muurvast voor gemeente en Tecta of kan hier aan gedraaid worden, vraagt Martin Triebels.

2. Presentatie Wim Voogt

Wim Voogt geeft aan dat met de Gebiedsagenda de richting uitgezet is voor 1221, maar dat het nu in de verdere uitwerking van locaties aankomt op het borgen van samenhang en kwaliteit. Dit is de belangrijkste opgave voor de supervisie, waarbij Wim Voogt aangeeft hier recent mee gestart te zijn.

Als aanloop hiervoor, benadrukt hij het belang om vanuit verschillende schaalniveaus te kijken: dat van Hilversum als stad, dorp of combinatie, dat van de spoorzone en dat van de verschillende locaties. Wat Hilversum betreft, gaat er al lang een discussie over wat Hilversum nu is. Is het een stad? Is het een dorp? Is het misschien wel een combinatie ervan? En vooral: hoe verhoudt de verstedelijking zich tot en in het landschap? Wat 1221 betreft, refereert Wim Voogt aan wat dit deel van Hilversum ooit was: het was veel meer dan nu het geval is onderdeel van het geheel ('dorpse uitbreiding'). In 1221 zijn zowel materiële als immateriële herinneringen aan de geschiedenis, deels zichtbaar. Deze vormen voor Wim Voogt een van de aanknopingspunten voor de toekomst, met als kernvraag: hoe verbind je verleden, heden en toekomst aan elkaar?

Om hierop antwoorden te formuleren, is het dashboard zoals voorgesteld door de buurt een van de manieren. De knoppen geven, wat Wim Voogt betreft, de bandbreedte van de onderwerpen aan die

belangrijk zijn voor 1221 en de ontwikkeling van het Hunkemöller-terrein, namelijk: programma, stedenbouw, mobiliteit, openbare ruimte. Of, zoals later in het gesprek terugkomt, met deze knoppen kan een 'bestellijst' samengesteld worden: een overzicht van onderwerpen waaraan richtinggevende uit- en afspraken verbonden moeten worden voor het stedenbouwkundig concept, de inbedding van het Hunkemöller-terrein in de omgeving en de ontwikkeling van het terrein zelf.

Wim Voogt agendeert, aan de hand van de knoppen van het dashboard, de lopende discussies en de eerste ontwerpschetsen voor het Hunkemöller-terrein, de volgende kans- en niet kansrijke onderwerpen:

Kansrijk:

Programma

- Bouwhoogte lager langs Liebergerweg en hoger langs spoor
- Minder volume wonen
- Minder volume werkgelegenheid

Stedenbouw

- Kleinere korrelgrootte
- Geen achterkanten Liebergerweg aan buitenruimte
- Niet alleen corridorwoningen, maar ook doorzonwoningen
- Betere aansluiting op Liebergerweg (bouwhoogte en afstand)
- Meer aandacht voor cultuurhistorie en identiteit (zoals: Jaarsmafabrieken/spoorlijnen)
- Kwaliteit van de begane grond (interactie binnen-buiten)

Mobiliteit

- Verkeercijfers van beide straten vs. leefbaarheid
- Lagere parkeernorm
- Deelmobiliteit
- Geen nieuwe verkeer intensieve bedrijfsfuncties
- Versneld uitvoeren van parkeerregulering (om waterbed-effect te voorkomen)
- Eenrichtingsverkeer Liebergerweg en Lijsterweg

Openbare ruimte

- Meer hiërarchie in buitenruimte, minder versnippering
- Meer gebruiksfuncties in het groen
- Meer oppervlak groen – footprint gebouwen zo klein mogelijk
- Terug laten komen van laad/losplatform als publieke ruimte
- Heldere overgangen tussen publiek/semi-publiek en privaat
- Overname strook langs spoor van Prorail door gemeente Hilversum
- Herinrichting openbare ruimte aan Liebergerweg

Openbare ruimte op dak garage

- Voldoende dakbelasting voor 1^e orde bomen
- Voldoende pakketdikte substraat voor 1^e orde bomen
- Toegankelijk via trappen, maar ook via hellingbanen

Niet kansrijk:

- Andere differentiatie in woningmix (politiek niet haalbaar)
- Ontsluiting langs spoor (fasering-technisch niet haalbaar)
- Parkeren onder maaiveld (economisch niet haalbaar)

- Financiële bijdrage om plan haalbaar te krijgen

Tot slot deelt Wim Voogt zijn reflectie op de aangepaste ontwerpschetsen. Hij benadrukt het belang van de Liebergerweg als een van de twee groene lijnen in de omgeving. De ander is het spoorpark. Binnen deze twee lijnen worden de ontwikkeling van locaties 'opgelijnd'. Tezamen moeten deze ontwikkelingen, van zo'n 5 locaties, een samenhang vertonen. Hiermee heeft Wim Voogt een 'schema' gemaakt.

Reactie Saskia Bons

Saskia vraagt aan Wim Voogt wat voor conclusie hij uit zijn verkenningen trekt voor de bebouwing op het Hunkemöller-terrein. Is dit een zee van laagbouw met wat fabrieken groen ertussen? Wim Voogt benadrukt de toevoeging van groen aan de hand van het spoorpark, mogelijk via herinrichting van de Liebergerweg en via groen op de locaties zelf. Wat de bebouwing betreft, zal het verdichten aan de hand van hoger langs spoor, langer langs Lieberger. Door meer aaneengesloten groen – en dus minder versnippering dan in eerdere ontwerpschetsen – en het optimaliseren van de footprint, zal een gebied ontstaan waar bebouwing in een nieuw landschap ontstaan, aldus Wim Voogt. De groene buitenruimte moet bereikbaar zijn voor bewoners en de buurt.

Reactie Martin Triebels

De reflectie van Wim Voogt vat Marin Triebels op om inderdaad serieus te verkennen of de parkeernorm verlaagd kan worden en een kleine korrel in het plan terug kan komen.

Reactie Rudy Volkerink

De helicopterview van Wim Voogt is interessant, zeker wanneer je je dan realiseert dat niet alleen meer samenhang met de andere ontwikkelingen bereikt kan worden, maar ook meer groen voor de buurt (onder meer ook bij IFF). Daarnaast ziet Rudy Volkerink een bevestiging van zijn idee dat de gemeente Hilversum een meer fundamenteel antwoord moet formuleren op de toekomst van bedrijvigheid in een overwegend woonbuurt.

3. Presentatie Eric Vrieling

Eric Vrieling neemt iedereen mee in de ontwerpschetsen die in de loop der tijd gemaakt zijn en het voortschrijdend inzicht hierbij. Hij start bij het LOP-plan, laat zien hoe deze is aangepast en geeft aan dat naar aanleiding van het overleg met Wim Voogt – en de suggesties uit de buurt over de aanhaking met de Liebergerweg – opnieuw de bouwhoogte aan het spoorpark onderwerp van gesprek is. Hij herkent zich in de reflectie dat het openbare groen meer samenhang en eenheid nodig heeft en zo ook een duidelijker hiërarchie krijgt. Ook herkent hij zich in de reflectie dat de aanloopstraten vanuit de buurt via het Hunkemöller-terrein naar het spoorpark ervaren moeten worden als 'dichtbij de buurt'.

De impact hiervan is lastig te beoordelen via een tekening op het platte vlak, aldus Eric Vrieling. Hij biedt aan om de maquette naar de buurt te brengen en de nieuwe ontwerpschetsen te voorzien van referenties. Dit om de beleving (het gevoel op 'ooghoogte') duidelijker over het voetlicht te brengen.

4. Presentatie Merijn de Veer

Merijn de Veer geeft, in verband met nog maar beperkte tijd, een korte toelichting op de ontwerpvoorstellen en vragen van Buro Lubbers. Wat de inrichting van de buitenruimte betreft, geeft Merijn de Veer – in navolging van de reflectie van Wim Voogt – aan dat de ontwikkeling van het Hunkemöller-terrein en de beoogde herinrichting van de Liebergerweg gezien moeten worden vanuit de schaal van Hilversum en omgeving. Hij spreekt over een landschappelijk raamwerk met de twee lijnen zoals ook door Wim Voogt geschetst: Lieberwegweg en spoorpark. Hiertussen worden hoven en een groene loper – in noord-zuid richting opgespannen met als doel een zo eenduidige en royale toegang naar het spoorpark alsmede een goede doorwaadbaarheid van het terrein zelf.

Vervolgens presenteert Merijn de Veer inrichtingsvoorstellen voor het landschap, de inrichting en de verharding van het gehele gebied ('leidmotief').

Tevens presenteert hij inrichtingsvoorstellen vanuit specifieke thema's/opgaven, namelijk:

- klimaatadaptatie en biodiversiteit
- Spelen, bewegen en ontmoeten
- Plekken voor de buurt: buurtpark, hof, groene loper en spoorpark.

Reactie Saskia Bon

Haar vraag is of niet eerst de meer fundamentele onderwerpen, aan de hand van bijvoorbeeld de bestellijst, gesproken moeten worden, voordat er doorgesproken kan worden over de inrichting van de buitenruimte.